



Monumentnummer*: 517152

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	23 april 2002
Kadaster deel/nr	82702/106

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Bergen op Zoom	Bergen op Zoom	Noord-Brabant

Locatienaam	Locatieomschrijving
Bergen op Zoom	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Bergen op Zoom	H			5859

Omschrijving**

Inleiding.

De voormalige MANEGE is gebouwd in 1887-1888 in Rationalistische stijl op een groot militair terrein en maakte deel uit van een complex met een aantal achttiende eeuwse reeks blokstallen en andere militaire artefacten. Deze zijn deels van Rijksweg beschermd, deels geamoveerd. Heden is het pand verbouwd tot sporthal. De gietijzeren sierroeden in de vensters zijn hiertoe dichtgezet met plaatmateriaal.

Omschrijving.

Het eenlaagse vrijstaande gebouw heeft een rechthoekige plattegrond en een zadeldak met zwarte kruispannen. De gevels zijn opgetrokken uit machinale baksteen met een hardstenen plint en vensterdorpels. De voorgevel, aan de westzijde, heeft hoeklisenen die onder de uitkragende gootlijst op houten sierstijlen doorgaan als klimmend rondboogfries. De middentravee met vernieuwde poort springt eveneens halfsteens uit. Aan weerskanten bevinden zich vier vensters onder segmentboog van gele baksteen, waarvan de middelste twee gekoppeld zijn onder één boog. De boogvullingen bestaan uit metselmozaïek. De gebosseerde aanzet- en sluitstenen van de vensters en de deuren zijn van zandsteen. Boven de poort bevindt zich een rondboograam en in de topgevel een roosvenster, beide met aanzet- en sluitstenen van zandsteen. De zijgevels hebben een reeks van negen gekoppelde vensters onder

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister
** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument
Datum van downloaden 26 april 2024



gele baksteen segmentbogen, geleed door lisenen. De houten gootlijsten rusten op kwartronde klosjes. De noordelijke zijgevel is verbijzonderd doordat er drie lisenen verstevigd zijn door drie forse ronde schampstenen met daarboven betonnen pilaren. De bovenlichten van de vensters hiertussen zijn bewaard gebleven. Bij een verbouwing van rond 1985 is het muurwerk daar onder geheel nieuw opgemetseld. In het midden van deze gevel is een deur geplaatst. De achtergevel is in hoofdopzet oorspronkelijk en overeenkomend met de westgevel, maar heeft een nieuwe entree gekregen ten behoeve van de sportzaal.

Waardering.

Het gebouw is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorisch belang als voorbeeld van de militaire ontwikkeling van de stad en vanwege de betekenis voor de typologische ontwikkeling van de militaire manege. Het is van architectuurhistorische waarde vanwege het bijzondere materiaalgebruik en de ornamentiek. De ensemblewaarde ligt in de betekenis van het pand als essentieel onderdeel van een groter geheel, dat nationaal van belang is. Het pand is van belang in relatie tot de structurele en visuele gaafheid van de stedelijke omgeving.

Hoofdcategorie

Sport, recreatie, vereniging en horeca

Subcategorie

Sport en recreatie

Functie

Manege(J)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument